

Sygn. akt II AKa 128/23

Sygn. akt II AKa 128/23

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 28 czerwca 2023 r.

Sąd Apelacyjny w Warszawie II Wydział Karny w składzie:

Przewodniczący: Sędzia SA Anna Zdziarska

Sędzia SA Katarzyna Capałowska

Sędzia SO (del.) Agnieszka Brygidyr-Dorosz (spr.)

Protokolant: Wiktoria Siporska

przy udziale Prokuratora Stanisława Wieśniakowskiego i pełnomocnika reprezentanta Skarbu Państwa – Komendanta Stołecznego Policji

po rozpoznaniu w dniu 28 czerwca 2023 r.

sprawy z wniosku R. B. przeciwko Skarbowi Państwa o zadośćuczynienie za doznaną krzywdę za niewątpliwie niesłuszne zatrzymanie w dniu 02 czerwca 2022 roku

na skutek apelacji wniesionej przez prokuratora od wyroku Sądu Okręgowego w Warszawie z dnia 30 stycznia 2023 roku, sygn. XVIII Ko 112/22

utrzymuje w mocy wyrok w zaskarżonej części;

wydatkami poniesionymi w postępowaniu odwoławczym obciąża Skarb Państwa.

UZASADNIENIE

Formularz UK 2	Sygnatura akt	II AKa 128/23
Załącznik dołącza się w każdym przypadku. Podać liczbę załączników:	1	
CZĘŚĆ WSTĘPNA		

1.1. Oznaczenie wyroku sądu pierwszej instancji

Wyrok Sądu Okręgowego w Warszawie z dnia 30 stycznia 2023 r., sygn. akt XVIII Ko 112/22

1.2. Podmiot wnoszący apelację

prokurator

oskarżyciel posiłkowy

oskarżyciel prywatny

obrońca

oskarżony albo skazany w sprawie o wydanie wyroku łącznego

inny

1.3. Granice zaskarżenia**1.3.1. Kierunek i zakres zaskarżenia**

na korzyść

na niekorzyść

w całości

w części

#

co do winy

#

co do kary

#

co do innego rozstrzygnięcia
albo ustalenia co do wysokości
zadośćuczynienia**1.3.2. Podniesione zarzuty**Zaznaczyć zarzuty wskazane przez
strony w apelacji

#

art. 438 pkt 1 k.p.k. – obraza
przepisów prawa materialnego w

	zakresie kwalifikacji prawnej czynu przypisanego oskarżonemu	
#	art. 438 pkt 1a k.p.k. – obraza przepisów prawa materialnego w innym wypadku niż wskazany w art. 438 pkt 1 k.p.k., chyba że pomimo błędnej podstawy prawnej orzeczenie odpowiada prawu	
#	art. 438 pkt 2 k.p.k. – obraza przepisów postępowania, jeżeli mogła ona mieć wpływ na treść orzeczenia	
#	art. 438 pkt 3 k.p.k. – błąd w ustaleniach faktycznych przyjętych za podstawę orzeczenia, jeżeli mógł on mieć wpływ na treść tego orzeczenia	
#	art. 438 pkt 4 k.p.k. – rażąca niewspółmierność kary, środka karnego, nawiązki lub niesłusznego zastosowania albo niezastosowania środka zabezpieczającego, przypadku lub innego środka	
#	art. 439 k.p.k.	
#	brak zarzutów	

1.4. Wnioski

#	Uchylenie	#	Zmiana
---	-----------	---	--------

Ustalenie faktów w związku z dowodami przeprowadzonymi przez sąd odwoławczy

2.1. Ustalenie faktów

2.1.1. Fakty uznane za udowodnione				
Lp.	Oskarżony	Fakt oraz czyn, do którego fakt się odnosi	Dowód	Numer karty
2.1.2. Fakty uznane za nieudowodnione				
Lp.	Oskarżony	Fakt oraz czyn, do którego fakt się odnosi	Dowód	Numer karty

2.2. Ocena dowodów

2.2.1. Dowody będące podstawą ustalenia faktów		
Lp. faktu z pkt 2.1.1	Dowód	Zwięźle o powodach uznania dowodu

2.2.2. Dowody nieuwzględnione przy ustaleniu faktów (dowody, które sąd uznał za niewiarygodne oraz niemające znaczenia dla ustalenia faktów)		
Lp. faktu z pkt 2.1.1 albo 2.1.2	Dowód	Zwięźle o powodach nieuwzględnienia dowodu

STANOWISKO ODWOŁAWCZEGO	SĄDU WOBEC
------------------------------------	-----------------------

ZGŁOSZONYCH ZARZUTÓW i wniosków		
Lp.	Zarzut	
3.1.	Błąd w ustaleniach faktycznych przyjętych za podstawę orzeczenia mający wpływ na jego treść, a polegający na przyjęciu, iż wnioskodawca R. B. powinien za doznaną krzywdę otrzymać zadośćuczynienie w kwocie 2.000 zł, podczas gdy prawidłowa ocena zebranego w sprawie materiału dowodowego, z uwzględnieniem przy jej dokonywaniu tak zasad logiki, wskazań wiedzy oraz doświadczenia życiowego, jak też całokształtu ujawnionych w sprawie okoliczności nakazuje przyjąć, że wnioskodawca R. B. powinien za rzeczywiście doznaną krzywdę otrzymać zadośćuczynienie w kwocie nie wyższej niż 300 zł.	# zasadny # częściowo zasadny # niezasadny
Zwięźle o powodach uznania zarzutu za zasadny, częściowo zasadny albo niezasadny		
<p><u>Zarzut przedstawiony w apelacji prokuratora był niezasadny i z tej przyczyny nie zasługiwał na uwzględnienie.</u></p> <p>Przed odniesieniem się do przedstawionej przez prokuratora w apelacji argumentacji, przypomnieć należy, że nie budzi żadnych zastrzeżeń konieczność posiłkowania się w niniejszym postępowaniu, przy ustalaniu wysokości należnego zadośćuczynienia z powodu krzywdy doznanej przez wnioskodawcę w wyniku stosowanego wobec niego niewątpliwie niesłusznego zatrzymania, normami prawa cywilnego, a dokładniej mówiąc,</p>		

przepisu art.445§1 k.c. i art. 445§2 k.c. – który odsyła do odpowiedniego stosowania paragrafu pierwszego w przypadku m.in. pozbawienia wolności). Stwierdzić więc należy, że zadośćuczynienie ma formę jednorazowego świadczenia pieniężnego i zarówno na gruncie prawa cywilnego, jak i stosowania właściwych instytucji prawa karnego, jak choćby w przypadku przepisu art.552 k.p.k. pełni funkcję kompensacyjną. W art.445§1 k.c. ustawodawca stanowi, że suma zadośćuczynienia powinna być odpowiednia, co oznacza, że powinna odzwierciedlać w pełni rozmiar doznanej krzywdy, tj. stopień cierpień fizycznych i psychicznych, ich intensywność, czas trwania, nieodwracalność następstw i inne okoliczności, których nie sposób wymienić wyczerpująco (vide: wyrok SN z dnia 30 stycznia 2004 r., I CK 131/03, OSNC 2005/2/40, wyrok SN z dnia 27 lutego 2004 r., V CK 282/03, LEX nr 183777). Podnosi się, że wysokość zadośćuczynienia powinna być z jednej strony rozumiana szeroko, gdyż obejmuje cierpienia fizyczne, jak i psychiczne a tym samym powinna być odczuwalna dla poszkodowanego i przynosić mu równowagę emocjonalną, naruszoną przez doznane cierpienia psychiczne, ale z drugiej strony powinna być utrzymana w rozsądnych granicach, odpowiadających aktualnym warunkom i przeciętnej stopie życiowej społeczeństwa (vide: wyrok SN z dnia 14 lutego 2008 r., II CSK 536/07, LEX nr 461725; wyrok SN z dnia 10 marca 2006 r., IV CSK 80/05, OSNC 2006/10/175; wyrok SN z dnia 26 listopada 2009 r., III CSK 62/09, LEX nr 738354). O wysokości zadośćuczynienia

powinien decydować rozmiar cierpień jakich doznał pokrzywdzony - tak fizycznych, jak i psychicznych. Rozmiar ten należy każdorazowo określić na podstawie zgromadzonego w sprawie materiału dowodowego. Przyznana suma pieniężna zadośćuczynienia ma stanowić ekwiwalent poniesionej szkody niemajątkowej wynagradzający doznane cierpienia oraz mający ułatwić przezwycięzenie ujemnych przeżyć. Oceniając rozmiar doznanej krzywdy, trzeba zatem wziąć pod uwagę całokształt okoliczności, a więc nie tylko procent uszczerbku, lecz także intensywność cierpień i czas ich trwania oraz nieodwracalność następstw zdarzeń, konieczność korzystania z pomocy innych osób oraz inne czynniki podobnej natury. Dodać przy tym należy, iż ustawodawca nigdzie nie sprecyzował sposobu ustalenia wysokości zadośćuczynienia, odwołując się do sędziowskiego uznania, opartego na całokształcie okoliczności sprawy. Nie ulega przy tym żadnym wątpliwości, iż każdy przypadek powinien być indywidualnie badany i oceniony według kryterium obiektywnego z uwzględnieniem wszystkich okoliczności sprawy (vide: wyrok SN z dnia 3 lipca 2013 r., V KK 464/12, LEX nr 1341290; wyrok SN z dnia 16 kwietnia 2015 r., I CSK 434/14, LEX nr 1712803).

Odnosząc się do treści apelacji wywiedzionej przez prokuratora, wskazać należy, że wbrew twierdzeniom skarżącego poczynione w sprawie ustalenia faktyczne przyjęte za podstawę wyroku należy uznać za prawidłowe, gdyż wynikają one z całokształtu materiału dowodowego zgromadzonego w

sprawie, którego ocena nie nasuwa żadnych zastrzeżeń. Przyznając wnioskodawcy odpowiednią sumę tytułem zadośćuczynienia Sąd I instancji opierał się na czytelnych i zindywidualizowanych kryteriach, znajdujących oparcie w przeprowadzonych dowodach. Ocena tych dowodów respektuje dyrektywę określoną w art. 7 k.p.k. i została dokonana z uwzględnieniem zasad, o których mowa w tym przepisie. Prokurator nie wykazał, aby ocena ta była dowolna, dokonana z pominięciem wskazań wiedzy, doświadczenia życiowego i prawidłowego rozumowania.

Mając na uwadze ten konkretny przypadek wskazać za Sądem I instancji należy, iż istotą niniejszej sprawy, nakazującą podejść indywidualnie do zasądzenia na rzecz wnioskodawcy zadośćuczynienia w wysokości 2.000 zł, a więc kwoty o 18.000 zł niższej od żądanej, jest fakt, iż zatrzymanie to, mimo braku ku temu podstaw prawnych, jak i jakiegokolwiek celowości, nastąpiło – wbrew twierdzeniom apelującego – ze znaczną dolegliwością dla wnioskodawcy, bowiem wnioskodawca jest osobą wykonującą zawód zaufania publicznego – zawód adwokata – od 1995 r., czyli przeszło 25 lat. Zasadnie zatem ustalił Sąd I instancji, że dolegliwość czynności zatrzymania wnioskodawcy R. B. winna być oceniana przez pryzmat wykonywanego przez niego zawodu oraz związanej z tym świadomości szerokokorozumianej bezprawności zatrzymania. Słusznie też Sąd I instancji uwzględnił przy ustaleniu wysokości zadośćuczynienia fakt pewnego rodzaju bezsilności jednostki w starciu z aparatem państwowym, tj. pełnego

przekonania o braku popełnienia jakiegokolwiek przestępstwa czy wykroczenia, manifestowania swojej oceny co bezprawności zatrzymania i pomimo tego jednak zatrzymania. Niewątpliwie zatrzymanie to naruszało to godność człowieka, który szczególnie wie, że nie popełnił żadnego przestępstwa ani wykroczenia i pomimo tego dokonano jego zatrzymania i to miejscu publicznym. Także **sam fakt doprowadzenia wnioskodawcy /osoby niezasadnie zatrzymanej/ do miejsca zatrzymania przez policjantów naruszał jego dobre imię.** Bezspornym jest także i to, że działania funkcjonariuszy Policji naruszały prawo do wolności wnioskodawcy. Dodać też trzeba, iż jak to ustalił prawidłowo Sąd I instancji, po zatrzymaniu i przewiezieniu do siedziby jednostki Policji z udziałem wnioskodawcy zostały wykonane czynności procesowe przez funkcjonariusza Policji znanego osobiście wnioskodawcy z racji wykonywanych jako adwokat czynności, co dodatkowo wzmagało poczucie dyskomfortu po stronie wnioskodawcy. Jedną z konsekwencji tego zatrzymania była również konieczność poinformowania przez wnioskodawcę o swoim zatrzymaniu Dziekana Rady Adwokackiej.

Tymczasem lektura wywiedzionej przez Prokuratora apelacji pozwala na stwierdzenie, że jedyną okolicznością, która winna rzutować na wysokości przyznanego na rzecz wnioskodawcy zadośćuczynienie jest fakt, że był on pozbawiony wolności przez 3 godziny i 58 minut i nie doznał żadnej krzywdy. Apelujący stara się nie dostrzegać żadnych innych

okoliczności podniesionych przez Sąd I instancji, które winny rzutować na wysokości zasądzonego na rzecz wnioskodawcy zadośćuczynienia, a które zostały za Sądem I instancji wyżej przytoczone.

Prokurator wskazuje, że brak jest wyczerpującego uzasadnienia stanowiska Sądu I instancji i na tym stwierdzeniu poprzestaje, nie uzasadniając w żaden sposób swojego stanowiska. W ocenie Sądu Apelacyjnego, uważna analiza uzasadnienia zaskarżonego wyroku wbrew twierdzeniom skarżącego prowadzi do wniosku, że **Sąd I instancji w sposób absolutnie precyzyjny wskazał te wszystkie elementy, które miał na uwadze określając wysokość zadośćuczynienia przyznanego wnioskodawcy. W przedmiotowej sprawie Sąd I instancji dokonał, jak już wskazano wyżej bardzo precyzyjnej i rzetelnej oceny i w żadnym razie nie dopuścił się uchybienia w postaci błędu w ustaleniach faktycznych wbrew twierdzeniom skarżącego. Co więcej, Sąd Apelacyjny w całości też podzielił stanowisko Sądu I instancji, w którym podniósł, że „oceniając wysokości proponowanego zadośćuczynienia przez Prokuratora Okręgowego w Warszawie, który wniósł o zasądzenie zadośćuczynienia w wysokości 300 zł (..) wskazać należy, że w ocenie Sądu jest to nie tylko całkowicie nieadekwatne do okoliczności sprawy, nie realizuje podstawowych funkcji zadośćuczynienia, ale wręcz powtórnie wiktyimizuje**

wnioskodawcę, jest żenujące dla instytucji państwowych i paradoksalnie może prowadzić do zwiększenia poczucia krzywdy wnioskodawcy, a z pewnością mogłoby zostać odebrane przez wnioskodawcę jako swoiste upokorzenie ze strony aparatu państwa polskiego”.

Mając więc na uwadze wszystkie okoliczności sprawy, słusznie Sąd I instancji doszedł do przekonania, iż odpowiednią rekompensatą będzie przyznanie na rzecz wnioskodawcy kwoty 2.000 zł, a apelacja prokuratora nie zawiera rzeczowej argumentacji, która przemawiałaby za uwzględnieniem podniesionych w niej zarzutów i stanowi w istocie polemikę z ustaleniami poczynionymi w niniejszej sprawie przez Sąd I instancji.

Wniosek

Wniosek o zmianę zaskarżonego orzeczenia poprzez zmniejszenie zasądzzonego zadośćuczynienia na rzecz wnioskodawcy do kwoty 300 zł.

zasadny
częściowo zasadny
niezasadny

Zwięźle o powodach uznania wniosku za zasadny, częściowo zasadny albo niezasadny.

Wniosek uznano za niezasadny wobec nie podzielenia zarzutu błędu w ustaleniach faktycznych (argumentacja, jak w pkt 3.1 uzasadnienia).

OKOLICZNOŚCI ***PODLEGAJĄCE***
UWZGLĘDNIENIU Z URZĘDU

4.1.	-----
Zwięźle o powodach uwzględnienia okoliczności	
-----	-----
ROZSTRZYGNIĘCIE SĄDU ODWOŁAWCZEGO	
5.1. Utrzymanie w mocy wyroku sądu pierwszej instancji	
5.1.1.	Przedmiot utrzymania w mocy
Utrzymanie wyroku Sądu I instancji w zaskarżonej części – zasądzenie od Skarbu Państwa na rzecz R. B. kwoty 2 000 zł tytułem zadośćuczynienia oraz rozstrzygnięcie o kosztach postępowania.	
Zwięźle o powodach utrzymania w mocy	
Brak podstaw do uwzględnienia wniesionej apelacji (argumentacja jak w pkt 3.1 uzasadnienia). Prawidłowa podstawa prawna rozstrzygnięcia (art. 552 § 4 k.p.k.).	
5.2. Zmiana wyroku sądu pierwszej instancji	
5.2.1.	Przedmiot i zakres zmiany
-----	-----
Zwięźle o powodach zmiany	
-----	-----

5.3. Uchylenie wyroku sądu pierwszej instancji	
5.3.1. Przyczyna, zakres i podstawa prawna uchylenia	

5.3.1.1.1.	-----	# art. 439 k.p.k.
Zwiężle o powodach uchylecia		
-----	-----	
5.3.1.2.1.	Konieczność przeprowadzenia na nowo przewodu w całości	# art. 437 § 2 k.p.k.
Zwiężle o powodach uchylecia		
-----	-----	
5.3.1.3.1.	Konieczność umorzenia postępowania	# art. 437 § 2 k.p.k.
Zwiężle o powodach uchylecia i umorzenia ze wskazaniem szczególnej podstawy prawnej umorzenia		
-----	-----	
5.3.1.4.1.	-----	# art. 454 § 1 k.p.k.
Zwiężle o powodach uchylecia		
-----	-----	
5.3.2. Zapatrywania prawne i wskazania co do dalszego postępowania		
-----	-----	
5.4. Inne rozstrzygnięcia zawarte w wyroku		
Punkt rozstrzygnięcia z wyroku	Przytoczyć okoliczności	

Koszty Procesu	
-----------------------	--

Punkt rozstrzygnięcia z wyroku	Przytoczyć okoliczności
pkt 2	Zgodnie z art. 554 § 4 k.p.k. kosztami postępowania odwoławczego obciążono Skarb Państwa.

PODPISY
SSA Anna Zdziarska SSA Katarzyna Capałowska SSO del. Agnieszka Brygidyr-Dorosz

1.3. Granice zaskarżenia			
Kolejny numer załącznika	1		
Podmiot wnoszący apelację	Prokurator		
Rozstrzygnięcie, brak rozstrzygnięcia albo ustalenie, którego dotyczy apelacja	Wyrok Sądu Okręgowego w Warszawie z dnia 30 stycznia 2023 r. w sprawie XVIII Ko 112/22		
1.3.1. Kierunek i zakres zaskarżenia			
# na korzyść # na niekorzyść	# w całości		
# w części	#	co do winy	
#	co do kary		

#	co do innego rozstrzygnięcia albo ustalenia co do wysokości zadośćuczynienia	
1.3.2. Podniesione zarzuty		
Zaznaczyć zarzuty wskazane przez strony w apelacji		
#	art. 438 pkt 1 k.p.k. – obraza przepisów prawa materialnego w zakresie kwalifikacji prawnej czynu przypisanego oskarżonemu	
#	art. 438 pkt 1a k.p.k. – obraza przepisów prawa materialnego w innym wypadku niż wskazany w art. 438 pkt 1 k.p.k., chyba że pomimo błędnej podstawy prawnej orzeczenie odpowiada prawu	
#	art. 438 pkt 2 k.p.k. – obraza przepisów postępowania, jeżeli mogła ona mieć wpływ na treść orzeczenia	
#	art. 438 pkt 3 k.p.k. – błąd w ustaleniach faktycznych przyjętych za podstawę orzeczenia, jeżeli mógł on mieć wpływ na treść tego orzeczenia	
#	art. 438 pkt 4 k.p.k. – rażąca niewspółmierność kary, środka karnego,	

	nawiązki lub niesłusznego zastosowania albo niezastosowania środka zabezpieczającego, przypadku lub innego środka	
#	art. 439 k.p.k.	
#	brak zarzutów	
1.4. Wnioski		
#	Uchylenie	# Zmiana